

Kirkelig Samling om Bibel og Bekendelse

Formandstale 2008

v/ Erik H. Bennetzen, præst, efterskolelærer

Gud skal helt ned på jorden

Det er naturligvis en utilladelig provokation at sige sådan: '*Gud skal ned på jorden*'. Gud skal ikke noget som helst.

Den, der har bare en smule indføling med f.eks. Esajas, da han i et syn ser sig selv stående foran Gud i al hans hellighed og majestæt, og ved, at det er ude med ham, vil ryste i bukserne over at få Gud ned på jorden - og så endda *helt* ned på jorden. Og hvis man har lidt mere fornemmelse, end at man bare ryster på hovedet af fiskeren Peter, fordi han kaster sig ned på sit ansigt foran Jesus og beder ham gå væk / holde afstand, fordi – som Peter selv siger: 'Jeg er en syndig mand' – så ved man, at her er Gud, den almægtige kommet helt tæt på! – I Bibelen er der rigtig mange anledninger til at få en fornemmelse af, hvad det vil sige, at Jesus virkelig *er* helt nede på jorden!

Men overskriften er slet ikke ment som en himmelstorm. Det er ikke meningen, at Gud skal afsættes. Man spørger sig selv, om den dimension overhovedet er der, at der er noget hos Gud, vi kunne støde os på, eller som kunne standse os og få os til at tage vore sko af. Eller ønske at få ham afsat.

At '*Gud skal helt ned på jorden*' er ment på den måde, at Gud skal helt ind i de næreste hverdagsagtige små hændelser, som vort liv består af. Gud skal integreres i '*avisens klasken mod entrégulvet*', det trætte morgenansigt i spejlet, Lego og tøjvask, og takken for, at alt er som det plejer, nemlig '*underfuldt*'. En tak for en slags ubevidst gudsnærvær som et åndedrag i hverdagen.

Dette er (fortæller KD 7/8-08) programmet for en arbejdsgruppe, der i 2010 skal fremlægge forslag til nye bønner både til søndagens gudstjenester og til hverdagens grublerier. Det skal være bønner '*nedefra*', fortæller sognepræst Jørgen Demant, som er arbejdsgruppens leder. Og han har derfor ikke tænkt sig at tage hverken biskopper eller kirkeministerium med på råd, som om det kunne ændre noget ved, at det var nedefra. Pengene kommer derfor heller ikke *oppe* fra biskopper og ministerium, men *nede* fra Folkekirkens Teologisk-pædagogiske Center, som jo ligger *nede* i Løgumkloster.

Nu er det faktisk et både vigtigt og spændende ærinde i en tid, hvor tro og bøn lever og får sit udtryk på baggrund af et yderst sparsomt eller slet intet kendskab til Bibel og kirkeliv. Men det ser

ud, som om kæden hopper af allerede ved start, fordi man ikke ønsker at give mennesker bønner, der kan hjælpe til med at forme en gudsforståelse ud fra den kristne tro på ”den almægtige og overnaturlige Gud”. Sådan skal det ikke være mere. Arbejdsgruppen vil ”langt hellere gøre Gud til en – om end ikke ligefrem ligeværdig samtalepartner – så i det mindste en, der er forbundet med vores egen virkelighed og historie”. (Og dermed forstår vi så, at det er den almægtige og overnaturlige Gud ikke!)

– Det er muligt, man kan liste lidt forundring og taknemmelighed over dagliglivets fred ind i folk, men den tro vil hurtigt krakelere og være magtesløs, når idyllen går i stykker, og man i stedet for har brug for en Gud, der holder verden i sin hånd. Og den Gud har vi brug for allerede i udgangspunktet.

Hvilke udfordringer står folkekirken overfor?

Når initiativer som det med at give mennesker nogle nye bønner til brug i gudstjeneste og derhjemme kommer frem, skyldes det en voksende erkendelse af, at den tavse kristendom, som flertallet af præster og andre kirkefolk har haft det så godt med i årtier, er ved at miste det bibelske og det kirkelige som baggrund.

Der er grøde i religiøsiteten, men en stor del af den har ingen kundskabsmæssig baggrund for at vurdere, hvad der er sundt og godt eller bare acceptabelt at tage med ind i en kristen religiøs praksis. Samtidig har den en nedarvet forhåndstræthed over for at søge inden for kirkens åndelige verden. Der skal derfor en særlig overvindelse til, før religiøsiteten bliver kirkelig.

Som det ser ud på nuværende tidspunkt af Jørgen Demants udmelding, er der ikke nogen ambition om at hjælpe mennesker til at overvinde denne forhåndstræthed. Det ser ud til, at man i stedet for går ind i denne kundskabsstømte religiøsitet og giver den bønner til en gud, der nok er uden for den enkelte, men lægger sig som en slags diffus personificering af ens feel-good fornemmelse, hvor det religiøse netop er, at det på en eller anden måde kommer til én udefra. Spørgsmålet er, hvornår man opdager, at kristne symboler som korset eller bare selve kirkebygningen, er alt for skræmmende konkrete og derfor må skjules – afvikles?

Der er dog også en helt anderledes religiøsitet, som dyrkes især af unge i vækkelsesbevægelserne. Den kan indeholde alt fra hård, kristen rock over ekstrem vellydsorgier fra swingende gospelmusik til oplevelsen af stilheden på retræteweekender. Den kan sagtens være forbundet med en ret pågående, appellerende forkyndelse og tilsvarende vidnesbyrd, og blandt de ihærdige kan der sagtens være unge med hængebukser, punkerhår og piercings både her og der. Livsstil eller livsførelse og forkyndelse / vidnesbyrd kan sagtens råbe vildt i vidt forskellig retning. Men her er Bibel, sangbog med lovsange, bibelord sat op på flotte naturbilleder på storskærm i brug i en gerne tætpakket atmosfære med mange stearinlys som eneste belysning. Stemning er ingen hindring. – Store stævner med masser af kristen rockmusik og målrettet forkyndelse og meget lidt søvn er et stort hit blandt kristen skoleungdom. Sniger der sig en enkelt salme ind fra salmebogen – og det sker – bliver det dog sjældent fortalt, at den er derfra.

De kristne efterskoler, tror jeg, kan vise sig at have stor betydning for, at der fortsat vil være en religiøs søgen, som går efter et stærkt og personligt evangelium om frelse gennem Jesu død på korset.

Hvad gør menighederne?

Jeg tror, at menighedsrådene generelt er opmærksomme på, at det er vigtigt at satse på ungdomsarbejde. Det er ofte understreget, når der skal ansættes ny præst.

Det er dog sjældent den sidstnævnte, den personligt bevidste kristne ungdomskultur, man ønsker sig, men dog nok alligevel heller ikke den anonyme gudsforståelse, som projektet med de nye bønner vil komme i møde.

Man ønsker sig en mellemting. En form, som kan fange de unge. Der må også gerne være noget kraft i indholdet. Men hvis ansøgeren har de klassiske holdninger, så han ikke vier fraskilte, ikke holder gudstjeneste sammen med kvindelige præster og ikke velsigner par af samme køn, så vælger man en anden. I en del tilfælde tilskyndet dertil af provst og biskop.

Men alligevel med disse reservationer over for en bibelsk og apostolisk embedsforvaltning, vil man dog igen begynde at tale om mission i sognemenighederne. Et ord, som ellers har været forkættet som noget, der ikke kunne foregå i en folkekirke af døbte mennesker.

Den missionale kirke

Biskop Karsten Nissen, Viborg, har nylig gjort sig til talsmand for det syn, at kernen i kirkens opgave er at missionere. I årtier har vi ellers været vant til at høre, at folkekirken skal yde religiøs service til sine medlemmer. Det skal den fortsat gøre, siger Karsten Nissen i et interview i KD 7. juni i år. Men den skal meget mere end det. *”Kirken er sat til at bringe evangeliet til det danske folk. For at kunne varetage denne opgave ind i en flimrende nutid må folkekirken missionere, og mission er her ikke bare en af flere opgaver, men dens grundlæggende eksistensberettigelse”*.

Grosbøll-sagen har for Karsten Nissen vist, hvor afgørende det er, hvilken tilgang man har til kirken. Han siger: *”Mener man, at kirken er en menneskelig institution alene, og at vi kun kan forholde os til det, Jesus sagde som menneske, eller er Kristus opstanden og kirken dermed Guds kirke?” ... ”Kirken skal være vidne om Herrens opstandelse”!*

For at folkekirken skal kunne være det, må menighedsrådene sætte en drøftelse af dette på dagsordenen og tale sig frem til en målsætning for, hvordan det kan føres ud i livet.

Det er ord, som vi længe har savnet fra kirkens officielle ledere. Meget længe. Så meget mere må vi glæde os over, at de nu er sagt, og bakke op om, at det må blive til et levende engagement i menighederne.

To uforenelige kirkesyn

Allerede med skriftet ”Kirkens Ja og Nej” har vi peget på, at kirken er Guds. Vi har også peget på, at det modsatte syn, at kirken er menneskers, har gjort sig til herre i folkekirken, og de to syn kan ikke på langt sigt leve side om side i kirken.

Vi har mærket det i den modstand, det har vakt, når vi har peget på, at i den og den situation og på det og det område af kirkelivet har kirken ladet andre kriterier gælde end Guds ord i Bibel og bekendelse.

Det er ikke ændret med den gode udmelding fra Karsten Nissen. Hans tanker om at udbygge stiftsrådene til at være en form for synode med kompetence til at træffe afgørelser om kirkens indre liv og forvaltning, er ikke ledsaget af en sikring af en større bundethed til kirkens trosgrundlag for medlemmerne af stiftsrådene. Og så er jo alle inviteret med ind, uanset at de har en anden dagorden end kirkens herre. – Det rejser i hvert fald det spørgsmål, om den missionerende kirke kan finde ud af, *hvad* den skal bringe til mennesker, og hvilken efterfølgelse, den vil føre sine medlemmer ind i.

Vil det blive det mindste nemmere at være præst på Bibelens og bekendelsens grund? Vil menighederne og menighedsrådene nu bakke op om og gøre det til deres egen målsætning, at ordet skal forkyndes til omvendelse og tro og til efterfølgelse i kærlighedens gerninger?

Ordinationshåndslaget

En anden udmelding noget tidligere fra biskop Karsten Nissen kan nok rejse tvivl om disse spørgsmål. Det er hans melding fra omkring juletid, at en ordinand ikke længere kan undlade håndslag til kvindelige præster under ordinationen.

Begrundelsen var, at håndslaget har ændret karakter i og med, at håndslaget nu også kan gives til menighedsrådsmedlemmer, som deltager i processionen. Dermed er håndslaget ikke længere også et håndslag på embedsfællesskabet med de øvrige præster, for så kunne læge menighedsrådsmedlemmer jo ikke deltage. Håndslaget tolkes nu sådan, at det udelukkende bekræfter ordinandens ja til ordinationsløftet, og det bør han jo kunne bekræfte over for hvem som helst.

Det kunne være en lykkelig løsning for ordinanden, som ofte bliver bragt i en uholdbar situation og sættes under et voldsomt pres. – Forudsætninger for, at det kunne være en god løsning, er, at denne tolkning var gældende i alle stifter. Og det er den ikke. Den er altså en biskops og evt. en ordinands private tolkning.

Desuden mister ordinationen noget afgørende med denne omtolkning. – For det første deltager disse menighedsrådsmedlemmer i håndspålæggelsen under ordinationsbønnen. Dermed er de medordinander, hvad de ikke kan være, da de ikke har en ordination at give videre. Gør de det alligevel, hvad er det så for en ordination, der gives? – For det andet er præsternes embedsfællesskab, som gensidigt bekræftes med håndslaget, ikke noget en luthersk biskop kan overdrage alene, men kun sammen med embedsbrødre, blandt hvilke han regnes som den fremmeste blandt lige. Stiftets andre præster må nødvendigvis være med og ordinere med sammen med biskoppen. Ved at tage imod håndslaget og dermed selv give hånd bekræfter disse at ville stå sammen med den nye præst i tjenesten med dens mange fristelser og prøvelser. Ordinanden bekræfter, at det er dette embede, han tager imod. Ordinatorerne bekræfter, at de vil hjælpe og støtte ham til at kunne gøre fyldest i embedet. – Hensynet til ordinanden, der er i klemme med håndslaget til kvindelige præster, må ikke fjerne denne uundværlige bekræftelse. Det spørgsmål må løses på anden måde og bedst ved at følge Skriftens ord og kirken gamle apostoliske praksis.

Udvandringen til frie menigheder

Forkætringen af bibelsk og klassisk embedsforvaltning omkring spørgsmålet om gengifte, omkring dåbspraksis, men også stivheden i sognegudstjenesten og i et på mange måder uengageret eller slet ikke eksisterende menighedsliv har fået en hel del levende kristne til at forlade deres sognemenighed og engagere sig i nydannede menigheder. Nogle af dem er valgmenigheder, som er en orden inden for folkekirken og under biskoppens tilsyn. Andre har ikke kunnet leve med biskoppens tilsyn og har dannet frie menigheder.

Flere af disse menigheder har gjort et stort forberedelsesarbejde, også på den måde, at de har arbejdet igennem teologisk, hvad det er, de gør, ved at danne en ny menighed. Alligevel har nogle af dem arrangeret sig med embedsforståelse og sakramentforvaltning, så der ikke er en bro til folkekirken.

Andre har søgt sammen i et fælles samarbejde for netop at bibeholde forståelsen af at være en del af den fælles Kristi kirke, hvor det ikke er et bestemt særpræg, der skal bære menigheden, men det at gøre 'det fælles' på en rigtigere måde end i folkekirkemenigheden.

Jeg erkender den nød, som mange har været drevet af, og den smerte, som har gjort denne løsrivelse nødvendig. Og jeg har slet ikke i tankerne at ville gå ind i konkrete diskussioner og vurderinger her.

Men jeg vil gøre opmærksom på den udtalelse, som Kirkelig Samling om Bibel og Bekendelse udsendte først på året. Den har titlen "Folkekirken anno 2008". Den henvender sig ind i folkekirken, men den vil også række et broderligt ord til dem, som er søgt ind i en valgmenighed eller en frimenighed. Vi vil gerne, at de to hovedtanker, som folderen indeholder, må blive taget imod som en rettesnor for et sundt kirkeliv, hvad enten det er i den gamle, problemfyldte sammenhæng, eller det er i en ny og frisk ogusiastisk menighedssammenhæng.

De to hovedtanker lyder (med et citat fra biskop Christian Baun) således:

Der er *"to farer, som altid truer Kristi kirke:*

1. En kirke, som tilsidesætter Bibel og bekendelse til fordel for tidens og folkets livssyn og krav, ender som en kristusløs kirke, der prisgiver sine medlemmer til fortabelse. En kristusløs kirke er ingen sand kirke.

2. En lige så stor fare er en kristusopfattelse, som tilsidesætter talen om den ene, hellige, almindelige og apostoliske kirke som Kristi synlige legeme i verden til fordel for egne religiøse oplevelser. En kirkeløs Kristus er ikke Bibelens og bekendelsens Kristus."

En kristusløs kirke er en kirke, hvor Kristus ikke er Herre, en kirke, hvor hans ord ikke følges, men kirken giver sig selv eller går ind under normer, der er i modstrid med klare bibelske udsagn. Aktuelt er der nævnt et genfremsat lovforslag, som sidestiller registreret partnerskab med ægteskab, så det skal blive muligt at indgå registreret partnerskab i folkekirken. Argumentet er, at "ligebehandling er en af grundværdierne i det danske demokrati". Men i kirken skal Guds ord have større vægt end demokratiske grundværdier. – Den kristusløse kirke lægger også "hindringer i vejen for personer, som ønsker at fastholde apostlenes lære og de bibelske ordninger." Hele den hule storm om den påståede mobning af kvindelige præster kunne nævnes som et eksempel, fordi den i virkeligheden var en mobning af dem, som er imod ordningen med kvindelige præster.

En kirkeløs Kristus skaffer man sig derimod, når man trækker sig bort fra menighedsfællesskabet, fordi det er besværligt eller måske utåleligt, så man har sin egen Kristus for

sig selv. Der må vi ikke havne hverken i folkekirkemenigheden eller den mere homogene menighed, som vi måske har knyttet os til. Vi må ikke acceptere at nøjes med et Kristusfællesskab for særlige personer eller et fællesskab med et bestemt særpræg. Da er det igen på sin plads at spørge med Karsten Nissen: ”*Mener man, at kirken er en menneskelig institution alene, og at vi kun kan forholde os til det, Jesus sagde som menneske, eller er Kristus opstanden og kirken dermed Guds kirke?*”

Fællesskab med forfulgte kristne

Et godt middel til at sikre sig mod at havne i en interessekirke eller foreningskirke er et engagement for forfulgte kristne. At vi først og fremmest tager os af dem iblandt os, der har det svært der, hvor de er. Men at vi også ser ud over vort eget fællesskab til kristne brødre og søstre ude i verden og engagerer os i et fællesskab med dem.

En udtalelse fra en bekendelseskonference i Bad Blankenburg i Thüringen i Tyskland for knap 2 år siden giver os anvisning på, hvordan vi kan bære os ad.

Hvad bør der gøres?

- 1. Det handler om et **dybere fællesskab med Kristus**, for kun derved kan Hans kirke forblive tro over for dens verdensomspændende opgave.*
- 2. Det handler om en **dybere besindelse på Bibelens ord** - netop også med henblik på alt, hvad den siger om nødvendig trofasthed i troen indtil tidernes ende og om, hvordan de troende bliver bevaret måske igennem et muligt martyrium.*
- 3. Det handler om **konkret information om forfølgelse** af medkristne i nutiden og om intensiv forbøn for dem. Det, konkret at nævne de betrængtes navne i forbønnen, er en magt, som heller ikke forfølgere kan lade ude af betragtning. Det er vigtigt, at denne forbøn sker målrettet, brændende, endrægtigt og vedholdende (Apostl. gern. 12,12). Til det brug giver regelmæssigt opdaterede forbønslister en god hjælp. Det er opmuntrende igen og igen at høre om opfyldte bønner og derved blive opfordret til at sige tak (Apostl. gern. 4,23 og 31).*
- 4. Det handler om **årvågenhed** over for de åndelige strømninger. Dertil hører, at der både på det politisk-samfundsmæssige område og i det private liv sker en voksende afstandtagen fra den kristne tro og dens etiske værdier, som har præget Europa gennem mere end 1000 år.*
- 5. Det handler om den form for **tolerance, som Jesus har vist os som forbillede til efterfølgelse**. For han har forkyndt os i kærlighed, at han er “vejen, sandheden og livet” (Joh. 14,6) for alle mennesker i verden. Ægte tolerance betyder ikke at give afkald på denne sandhed, men at udbrede den med den befuldmægtigede, ikkevoldelige kærlighed under beredthed til lidelse og martyrium.*
- 6. Det handler om at **erkende de farer, der truer den kristne i dag** i den vestlige verden.*

De viser sig først og fremmest i lovgivning, videnskab, opdragelsen i skolerne - f.eks. ved marginalisering, forhånelse, hindring af forfremmelse og intolerance. Kristne bliver på den måde under dække af "tolerance" ofre for en repressiv intolerance. Dog må vi forberede os på muligheden for, at det nuværende stadium med sublim undertrykkelse i en ikke fjern fremtid kan blive afløst af åben forfølgelse. Det vil kunne forventes fra en stat, som i globaliseringsstrømmen bliver totalitær, fra religioner, som finder sammen i en synkretisme såvel som fra Islam, som stræber efter en tvangs-islamisering med indførelse af Sharia. Over for en hurtigt fremadskridende proces, hvor den indfødte befolkning ikke reproducerer sig selv, som det er tilfældet i store dele af Europa, ligger sådanne farer absolut inden for det mulige inden for en overskuelig fremtid.

*7. Det handler om trofast **pleje af kristeligt broderskab** lokalt og verdensomspændende. For netop nu i det 21. århundrede afhænger det kristne budskabs troværdighed ikke mindst af, om "de alle er eet", som Gud har givet sin Søn (Joh. 17,21). Måtte denne enhed tage synligt til, når lidelse og martyrium bliver mærkbar.*

Gud skal helt ned på jorden

Ja, Gud skal helt ned på jorden. Det skal han, fordi han er kommet helt ned på jorden. Det er ikke os, der gør. Men hvis vi ikke lever med ham og forkynder ham og bevidner ham som den, der er kommet til os helt nede på jorden, så bærer vi falsk vidnesbyrd.

Men han kom ikke for at blive væk blandt os. Formålet med, at han blev én af os, var ikke, at han skulle blive én af os, men vi skulle blive hans og blive ham lige.

At han kom helt ned på jorden, er Guds dom over os. Det skyldes nemlig, at vi ikke kan komme til ham. Vi er fanget i vor synd og hjemfalden til dom og fortabelse. Men han kom helt ned til dig og mig – og byttede med os. Tog vor synd og gav os sin frelse.

Derfor betyder det, at Gud skal helt ned på jorden ikke, at der ikke må være noget 'Gud' over ham. Tværtimod! Det betyder, at Gud er kommet til os. Det betyder, at Gud har sat sin kirke, sit troens folk omkring os og os midt i det. Her, helt nede på jorden.

Og så kan vi kigge op. I tro. I tillid. I håb. I forventning. For han har ved døden på korset og opstandelsen påskemorgen givet os borgerskab i sit rige. Ved at komme helt ned til os, blev vi virkelig hans.

Så lad os da være det. I en kirke, hvor Kristus er Herre, og i det Kristusfællesskab, som binder os sammen til at være hans synlige legeme i verden.